

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/214/2020
Identifikačné číslo spisu:	5314204261
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:5314204261.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. J., bývajúcej v V.O. XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík, s.r.o., so sídlom v Čadci, Potočná 2835/1A, 2/ Š. J., bývajúcemu v V. XXXX, proti žalovaným 1/ K. Š., bývajúcej v Č.O., I. XXX, 2/ A. I., bývajúcej v A. R. C., A. XXX/XX, 3/ N. Š., bývajúcemu v A. R. C., N. H. XXXX/XX, 4/ Š. K.V., bývajúcej vo C., I. Q. XXXX/XX, 5/ S. C., bývajúcej vo C.D., A. XX, 6/ J. Q., bývajúcej vo C., H. V. XXX, 7/ Q. E., bývajúcej vo C.K., B. Š. XXX, Č. W., 8/ J. J., bývajúcej v V. - K., F. XXX/XX, Č. W., 9/ N. J., bývajúcemu v D., I. XXX, Č. W., 10/ O. A., bývajúcej v V.O. XXX, 11/ N. J., bývajúcemu v V. XXX, 12/ N. J., bývajúcemu v V.O. XXXX, žalovaní 10/ až 12/ zastúpení JUDr. Celestinom Stehurom, advokátom so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa 2080, 13/ K. J., bývajúcej v I. B. D., K. XXX, Č. W., 14/ Q. J., bývajúcemu v V.O. XXXX, 15/ T. J., bývajúcej v D., N. XXXXX/X, 16/ S. J., bývajúcemu v V.O. XXXX, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6C/88/2014, o dovolaní žalovaného 11/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. marca 2018 sp. zn. 5Co/363/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný 11/ je povinný zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Žalobcovi 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. decembra 2016 č. k. 6C/88/2014 - 579 určil, že nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, kat. územie V., parcela EKN XXXX - orná pôda o výmere 618 m² v podiele 1/7, nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. územie V. ako EKN XXXX - orná pôda o výmere 587 m² v celosti, nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. územie V. ako EKN XXXX - orná pôda o výmere 565 m² v celosti, nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. územie V. ako EKN XXXX/X - t.t.p. o výmere 3915 m² v podiele 1/2, nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. územie V. ako EKN XXXX - orná pôda o výmere 102373

m2 v podiele 1/2, nehnuteľnosť zapísaná na LV č. XXXX, kat. územie V. ako EKN XXXX/X - orná pôda o výmere 159547 m2 v podiele 3/8 patria do dedičstva po nebohej K. J., zomrelej XX. F. XXXX, vo zvyšku žalobu zamietol, žalobcom 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému 11/, ostatným žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Výkonaným dokazovaním zistil, že právna predchodkyňa strán sporu K. J. spísala 15. júna 1956 v prospech S. J.O. a O. J. zaopatrovaciu zmluvu pod č. R. XXX/XX, R. XXX/XX, na základe ktorej darovala všetky nehnuteľnosti S. J. a O. J. za to, že ju doopatrojú v starobe, pričom v zmysle vtedy platných predpisov mala zmluva nadobudnúť účinnosť udelením privolenia od ONV v Čadci. Pre nezhody v rodine K. J. následne namietala, aby táto zmluva nenadobudla účinnosť a preto MNV neodporučilo ONV v roku 1957 schváliť túto zaopatrovaciu zmluvu pre nedorozumenie medzi darcom a obdarovanými. Keďže zaopatrovacia zmluva nenadobudla účinnosť, prebehlo dedičské konanie po neb. K.W. J. pod č. D 183/65, v rámci ktorého ale neboli prejednané sporné nehnuteľnosti. K námietke žalovaného 11/, že sporné nehnuteľnosti získal jeho otec ústnou darovacou zmluvou v roku 1960 uviedol, že žalovaný 11/ neuviedol, za akých okolností došlo k darovaniu, kedy presne, kto bol svedkom darovania a pod., pričom ani jeden zo súrodencov nepotvrdil, že by k darovaniu došlo a všetci si v konaní nárokovali podiel z dedičstva. Súd prvej inštancie mal za to, že právny predchodca žalovaného 11/ nesplnil podmienky ustanovenia § 115, § 116 ods. 1, 2 zákona č. 141/1950 Sb.. Uviedol, že skutočnosť, že po tom, čo ostatní súrodenci odišli z domu a na gazdovstve zostal robiť len S. J., nemôže byť dôvodom na nadobudnutie vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam vydržaním, nakoľko S. J. nebol ani oprávneným a ani dobromyseľným držiteľom. O trovách konania rozhodol podľa § 255 v spojení s § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Na odvolanie žalovaných 10/ až 12/ Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 27. marca 2018 sp. zn. 5Co/363/2017 napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovaným 10/ až 12/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, vydržaniu nehnuteľností právnym predchodcom žalovaného 11/ nedošlo, keď neboli splnené podmienky ustanovenia § 115, § 116 ods. 1, 2 zákona č. 141/1950 Sb. a nijakým spôsobom nebol preukázaný právny titul nadobudnutia tohto práva, ktorý by mal za následok prevod vlastníctva. Súhlasil so súdom prvej inštancie, že v prípade zaopatrovacej zmluvy, ktorá mala byť uzavretá medzi poručiteľkou a právnym predchodcom žalovaného 11/ a jeho matkou na strane druhej a predmetom ktorej malo byť darovanie nehnuteľností za doopatrovanie poručiteľky, nebolo preukázané, že bol daný súhlas ONV v Čadci, ktorý sa vyžadoval pre nadobudnutie účinnosti tejto zmluvy. K tvrdeniam žalovaného 11/, že sporné nehnuteľnosti nadobudol jeho právny predchodca ústnou darovacou zmluvou v roku 1960 odvolací súd uviedol, že išlo len o jeho tvrdenie bez akéhokoľvek relevantného dôkazu, nakoľko neuviedol za akých okolností k tomuto darovaniu došlo, kedy presne, či kto bol svedkom darovania. Bol názoru, že dobromyseľnosť právneho predchodcu žalovaného 11/ bola spochybnená tým, že žalovaný 11/ opakovane držbu sporných nehnuteľností a nadobudnutie vlastníckeho práva odvodzoval od právnych úkonov, ktoré nesplňali podľa v tom čase platných zákonov požadovanú formu, t. j. v prípade darovacej zmluvy písomnú formu, ako aj pri prevode nehnuteľnosti privolenie ONV. Uviedol, že nebolo možné, vzhľadom na existujúci neospravedliteľný omyl, hovoriť o dobromyseľnej držbe a teda nemohlo prísť k zákonnému vydržaniu týchto nehnuteľností. K odvolacej námietke žalovaných, ktorou namietali nedostatok subjektov na strane žalovaných uviedol, že v prejednávanom spore ide o určovaciu žalobu, predmetom ktorej je určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva a v tomto konaní buď ako žalobcovia alebo žalovaní sú všetci dedičia, ktorí majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. Zdôraznil, že určovací návrh, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi a teda že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiteľa, ale dedičstvo musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí o dedičstve. V dobe od smrti poručiteľa až do potvrdenia dedičstva, alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu, tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí a to najmä, kto bude poručiteľovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov. Uzavrel, že okruh pasívne legitimovaných subjektov bol ustálený správne, keď na strane žalovaných vystupovali právní

nástupcovia poručiťky (jediná žijúca dcéra a ďalej vnuci a vnučky pôvodných žalovaných, ktorými boli deti poručiťky a zároveň súrodenci pôvodného žalobcu - syna poručiťky). O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný 11/ dovolanie, ktoré (posudzujúc podľa obsahu) odôvodnil tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, pri ktorom riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu s poukazom na § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Podľa jeho názoru súdy nižších inštancií pri svojom rozhodovaní ignorovali skutočnosť, akou je otázka pasívnej vecnej legitimácie v predmetnom spore. Boli názoru, že účasť všetkých subjektov právneho vzťahu sa vyžaduje pri všetkých konaniach o určenie vlastníckeho práva, pri ktorých sú dotknuté záujmy spoluvlastníkov, ktorí sú vedení na jednotlivých listoch vlastníctva a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/197/2010. Namietal, že súdy nižších inštancií nesprávne právne posúdili i inštitút vydržania, keď mal za to, že bolo preukázané, že predmetné nehnuteľnosti zaopatrovacou zmluvou z roku 1956 prenechala K. J.V. v prospech jeho právnych predchodcov a to S. a O. J.. Výtkol súdom nižších inštancií, že nesprávne interpretovali zákonné ustanovenia o oprávnenej držbe a titulu nadobudnutia nehnuteľností, keď len z formálnych dôvodov, ktorých si priemerný človek nie je vedomý, nepovažovali držbu za oprávnenú. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že z dovolania nie je zrejmé akým spôsobom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

5. Žalobca 2/ sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia odvolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalovaný 11/ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

14. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 C.s.p. (porovnaj 2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

15. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

16. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

17. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere

rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

18. V súvislosti s argumentáciou, že jeho dovolanie je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolateľ uviedol, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku vecnej legitímácie, keď dospel k záveru, že účastníkmi konania mali byť všetci spoluvlastníci zapísaní na listoch vlastníctva č. XXXX, č. XXXX, č. XXXX a č. XXXX, keďže ide o inštitút núteného spoločenstva, kde sa vyžaduje účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dôvodil poukazom na rozhodnutie dovolacieho súdu, sp. zn. 3Cdo/197/2010 a rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 10Co/211/2013.

19. Z týchto dôvodov posudzoval dovolací súd opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalovaného 11/ len vo vzájomnej interakcii „právnych“ otázok riešených odvolacím súdom a „právnych“ otázok riešených v rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré uviedol v dovolaní. Na podstatné závery týchto rozhodnutí poukazuje dovolací súd nasledovných v bodoch.

20. Podľa rozhodnutia z 31. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/197/2010 Cz 32/1978 právna úprava prechodu dedičských práv a povinností vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Od smrti poručiteľa do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu (§ 175p, § 175q, § 175 zca O.s.p.) existuje určitá neistota v tom, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí, ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerými dedičmi a kto z nich fakticky prevezme dedičstvo. Preto pokiaľ poručiteľ zanechal viac dedičov, sú v období od smrti poručiteľa až do vyporiadania dedičstva právoplatným rozhodnutím súdu považovaní za spoluvlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. V konaní o určenie predmetu dedičstva majú z týchto dôvodov postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p.

21. Podľa rozhodnutia z 27. júla 2000 sp. zn. 3Co/131/1999 (R 65/2003) pre sporové konanie, začaté na základe návrhu podaného odkázanými dedičmi (§ 175k ods. 2 O.s.p.), treba považovať všetkých účastníkov konania v dedičstve za nerozlučných spoločníkov v zmysle ustanovenia § 91 ods. 2 O.s.p., a to ako na strane navrhovateľov, tak i na strane odporcov. Postavenie navrhovateľa je pritom určené obsahom rozhodnutia súdu v dedičskom konaní, takže ostatní dedičia musia v súdnom konaní vystupovať ako odporcovia, i keď v dedičskom konaní sa niektorí z nich k spornej otázke nestavali odmietavo, prípadne vystupovali pasívne, či ešte vôbec nevystupovali.

22. Podľa rozhodnutia z 27. októbra 2010 sp. zn. 4Cdo/120/2009 o spoločné práva a povinnosti, ohľadne ktorých sa rozhodnutie musí vzťahovať na všetkých účastníkov konania, ktorí vystupujú na jednej strane a úkony jedného z nich platia aj pre ostatných sa jedná vtedy, ak podľa ustanovení hmotného práva je právo alebo povinnosť, o ktoré v konaní ide, nedeliteľnej povahy. Tak je tomu napr. v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva patriaceho viacerým podielovým spoluvlastníkom, v konaní o neplatnosť závetu poručiteľa, ktorý zanechal viac dedičov, v konaní o popretie rodičovstva a podobne (viď R 1/1975). Ak bolo v konaní o dedičstve právoplatne rozhodnuté o dedičstve, je toto rozhodnutie súdu záväzné (§ 159 ods. 2 v spojení s § 135 ods. 2 O.s.p.) a súd je povinný z tohto rozhodnutia vychádzať aj pri prejednávaní a rozhodovaní iných vecí. Určovací návrh spočívajúci v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiteľovi, a teda že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. Takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom, prípadne jeho právnym nástupcom. K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiteľa. Právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Okrem iného predpokladá aj to, že dedičstvo po poručiteľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí o dedičstve. Podľa rozhodnutia súdu o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti

poručiť. V dobe od smrti poručiťa až do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu (§ 175p, § 175q, § 175 zca O.s.p.), tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí, a to najmä, kto bude poručiťovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov. Ak zanechal poručiť viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa na týchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p. Pokiaľ sa v konaní o dedičstve vyskytne rozpor o tom, čo patrí do dedičstva po poručiťovi, procesným nástrojom na jeho odstránenie je žaloba na určenie, že tá-ktorá vec (právo) patrí do dedičstva po poručiťovi. O takejto žalobe rozhodne súd v sporovom konaní, účastníkmi ktorého (buď ako žalobcovia alebo žalovaní) sú všetci dedičia. Pritom pre takéto sporové občianske súdne konanie treba všetkých účastníkov konania o dedičstve považovať za nerozlučných spoločníkov podľa § 91 ods. 2 O.s.p.

23. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd riešením „dovolacej“ otázky nastolenej navrhovateľom (bod 12. tohto uznesenia) neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov dovolacieho súdu uvedených v rozhodnutiach, podstatná časť ktorých bola citovaná v predchádzajúcich bodoch tohto uznesenia. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí vyslovil právny záver, že v prejednávanej spore ide o určovaciu žalobu, predmetom ktorej je určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva a v tomto konaní buď ako žalobcovia alebo žalovaní sú všetci dedičia, ktorí majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. Zdôraznil, že určovací návrh, že vec patrí do dedičstva po poručiťovi a teda že ju poručiť vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiťa, ale dedičstvo musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí o dedičstve. V dobe od smrti poručiťa až do potvrdenia dedičstva, alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu, tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí a to najmä, kto bude poručiťovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov. Uzavrel, že okruh pasívne legitimovaných subjektov bol ustálený správne, keď na strane žalovaných vystupovali právni nástupcovia poručiťky (jediná žijúca dcéra a ďalej vnuci a vnučky pôvodných žalovaných, ktorými boli deti poručiťky a zároveň súrodenci pôvodného žalobcu - syna poručiťky). Obsah spisu neopodstatňuje záver, že výsledok riešenia právnych otázok odvolacím súdom sa dostal do kolízie s právnymi závermi zodpovedajúcimi ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Preto dovolací súd uzatvára, že odvolací súd sa svojím právnym záverom na podklade zisteného skutkového stavu, že určovací návrh spočívajúcí v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiťovi, a teda že ju poručiť vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka a takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiťovým dedičom, prípadne jeho právnym nástupcom, neodklonil od záverov vyjadrených najvyšším súdom v žalovanom 11/ označeným rozhodnutím a dovolací súd ani nezistil žiadny dôležitý dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od takto publikovaných záverov.

24. Predpoklad prípustnosti dovolania žalovaného 11/ spočíval v tom, že odvolací súd pri riešení právnej otázky zvolil „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, čiže bola vymedzená iba vo vzťahu už existujúcej judikatúre dovolacieho súdu, resp. k nesprávnemu riešeniu právnej otázky odvolacím súdom. Tento predpoklad však v žiadnom prípade neobstál a z týchto dôvodov dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný 11/ v tejto časti dovolania nedôvodne tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pre úplnosť treba uviesť, že pokiaľ dovolateľ poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline, toto rozhodnutie nemožno zaradiť do rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP (R 71/2018).

25. Žalovaný 11/ prípustnosť podaného dovolania (v časti týkajúcej sa inštitútu vydržania) vyvodzuje i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, t. j., rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia

právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, ktorá už bola dovolacím súdom riešená, pri jej riešení ale nedošlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu preto, lebo jeho jednotlivé senáty naďalej zastávajú odlišné (rozdielne) právne názory, čo sa prejavuje v ich pretrvávajúcom rozdielnom rozhodovaní.

27. Dovolací súd zdôrazňuje, že všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú dovolaťom v dovolaní označené, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu. Ako už bolo vyššie naznačené, § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolať dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolať je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

28. Pokiaľ dovolať v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia, v ktorých bola konkrétna právna otázka dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolať na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil súd prvej inštancie a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. BECK, str.1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/28/2017).

29. Dôvodom pre odmietnutie dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP je skutočnosť, že dovolaťom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolať zastúpený advokátom totiž označil za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Keďže žalovaný 11/ neoznačil v dovolaní žiadne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých by bola rozdielne riešená otázka vydržania vlastníckeho práva, ako i ďalšie otázky nastolené v dovolaní, prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP neprichádza do úvahy. Z tohto dôvodu dovolací dôvod nebol dovolaťom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až § 435 CSP. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania.

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného 11/ v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

31. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalobkyni 1/ v dovolacom konaní, ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému 11/ v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP). Žalobcovi 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

32 Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.